

Katarzyna Jarno

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Wydział Finansów i Ubezpieczeń
Katedra Finansów Publicznych
katarzyna.jarno@ue.katowice.pl

Anna Lazur

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Wydział Finansów i Ubezpieczeń
Katedra Finansów Publicznych
anna.zwierzynska@ue.katowice.pl

ZNACZENIE WPLYWÓW Z KARTY PODATKOWEJ W DOCHODACH WŁASNYCH GMIN W LATACH 2005-2014

Streszczenie: W artykule przedstawiono znaczenie dochodów własnych gminy w realizacji jej zadań. Analizą objęte zostały w szczególności wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych opłacanego w formie karty podatkowej. Przybliżono również istotę karty podatkowej jako zryczałtowanej formy opodatkowania dochodów przedsiębiorstw osób fizycznych. Ponadto w artykule przedstawiono, jak kształtowały się dochody własne gmin oraz dochody z karty podatkowej w latach 2005-2014. Podjęto także próbę analizy i oceny wpływu dochodów z karty podatkowej na dochody własne gmin w badanym okresie. Przedstawiono również strukturę dochodów własnych w celu zobrazowania marginalnego znaczenia wpływów z karty podatkowej na tle innych dochodów podatkowych gminy.

Słowa kluczowe: gmina, dochody własne gmin, karta podatkowa.

Wprowadzenie

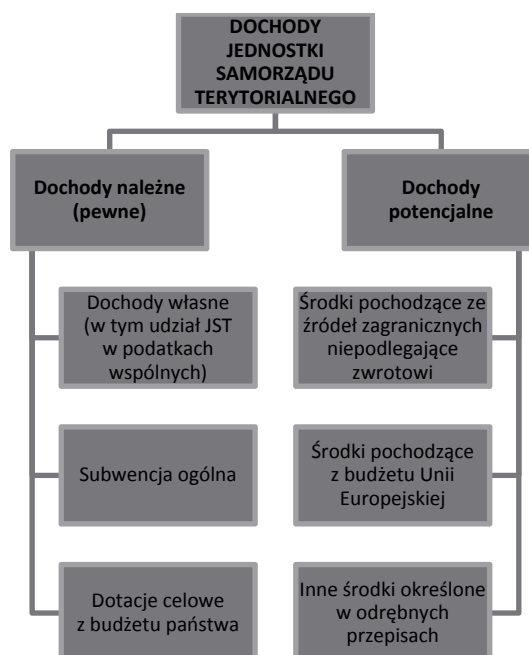
Gminie jako jednostce samorządu terytorialnego (JST) przypisuje się wiele zadań, w tym zadań własnych oraz zleconych, których realizacja uwarunkowana jest pozyskiwaniem przez nią dochodów. Dochody te mogą pochodzić z budżetu państwa (dotacje, subwencje) oraz z tzw. źródeł własnych, do których zalicza się przede wszystkim wpływy z podatków i opłat lokalnych. Jednym z wspomnianych źródeł dochodów własnych są wpływy z podatku opłacanego w formie karty podatkowej. Celem artykułu jest analiza i ocena znaczenia wpływów z karty podatkowej w dochodach własnych budżetu gmin oraz przedstawienie, jak kształtowały się one na tle innych dochodów własnych w latach 2005-2014.

1. Dochody własne gmin

Gmina jest najważniejszą JST pod względem zaspokajania potrzeb społeczności lokalnych oraz lokalnych podmiotów gospodarczych. Zadania publiczne wykonywane są przez nią we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność. Obejmują one wszystkie sprawy publiczne o lokalnym znaczeniu, pod warunkiem, że nie zostały zastrzeżone w drodze ustawy na rzecz innych podmiotów [Ustawa o samorządzie gminnym]. Zadania realizowane przez gminę dotyczą w szczególności czterech obszarów:

- 1) Infrastruktura techniczna (gminne drogi, mosty, wodociągi, transport zbiorowy);
- 2) Infrastruktura społeczna (ochrona zdrowia, pomoc społeczna, szkoły, biblioteki);
- 3) Ochrona i bezpieczeństwo publiczne (ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa);
- 4) Ład przestrzenny oraz ekologiczny (ochrona środowiska i przyrody, zieleni gminna) [Walczak i Kowalczyk, 2010, s. 18].

Aby gmina mogła realizować wymienione zadania, niezbędne są pozyskiwane przez nią środki pieniężne o charakterze bezzwrotnym, czyli dochody. Rodzaje dochodów JST, w tym gmin, przedstawia rys. 1.

Rys. 1. Rodzaje dochodów jednostki samorządu terytorialnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Owsiak [2013, s. 451-452].

Spośród wymienionych rodzajów dochodów JST szczególne znaczenie mają dochody własne. Przesądzają one bowiem zarówno o stopniu, jak i zakresie autonomii finansowej samorządu, traktowane są jako wskaźnik poziomu tej samodzielności [Kotlińska, 2009]. Podział dochodów własnych w ramach gminy przedstawia tabela 1.

Tabela 1. Źródła dochodów własnych gminy

Główne źródło dochodów	Wyszczególnienie
Wpływy z podatków:	<ul style="list-style-type: none"> – od nieruchomości, – od środków transportowych, – leśnego, – rolnego, – dochodowego od osób fizycznych płaconego w formie karty podatkowej, – od spadków i darowizn, – od czynności cywilnoprawnych
Wpływy z opłat:	<ul style="list-style-type: none"> – skarbowej, – targowej, – miejscowej, – uzdrowskiej, – od posiadania psów, – eksploatacyjnej, – innych
Dochody pobierane przez gminne jednostki budżetowe	
Wpłaty od gminnych zakładów budżetowych	
Dochody pochodzące z majątku gminy	
Spadki, zapisy oraz darowizny przekazywane na rzecz gminy	
Dochody pochodzące z kar pieniężnych oraz grzywien	
5% dochodów uzyskiwanych przez gminę na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej, a także innych zadań zleconych ustawami	
Odsetki od: udzielanych przez gminę pożyczek, nieterminowo przekazywanych należności, środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy	
Dotacje z budżetów innych JST	
Inne	
Udział gminy w podatkach wspólnych:	<ul style="list-style-type: none"> – w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) od podatników tego podatku zamieszkałych na obszarze gminy: 39,34%, – w podatku dochodowym od osób pranych (CIT) od podatników tego podatku mających siedzibę na obszarze gminy: 6,71%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Głównym źródłem zasilania budżetu gminy w zakresie dochodów własnych są wpływy z podatków, przy czym należy tutaj rozumieć zarówno wpływy z podatków samorządowych (wymienionych w pierwszej części tabeli 1), jak i wpływy z podatków wspólnych (zasilających budżet państwa oraz budżety

wszystkich JST), czyli podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych [Mikołajczyk, 2012]. Jednym ze źródeł dochodów własnych gminy są wpływy z podatku dochodowego od osób fizycznych opłacanego w formie zryczałtowanej – karty podatkowej. I tę kategorię dochodów przyjęto za przedmiot dalszych rozważań.

2. Karta podatkowa jako uproszczona forma opodatkowania dochodów przedsiębiorstw osób fizycznych

Karta podatkowa jest jedną z form opodatkowania dochodów małych przedsiębiorstw prowadzonych przez osoby fizyczne. Zasady opodatkowania przy zastosowaniu tej formy reguluje Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne [Ustawa o zryczałtowanym podatku dochodowym]. Kartę podatkową jako formę opodatkowania dochodów wybrać mogą jedynie osoby fizyczne (prowadzące działalność gospodarczą) oraz spółki cywilne osób fizycznych, przy czym w przypadku spółek cywilnych obowiązuje warunek, aby łączna liczba wspólników i osób zatrudnionych nie przekroczyła stanu zatrudnienia przewidzianego przez ustawodawcę dla konkretnego rodzaju działalności [Szczodrowski, 2007, s. 153]. Karta podatkowa jest niemającym zaliczkowego charakteru miesięcznym podatkiem dochodowym, którego wysokość wynika z decyzji naczelnika urzędu skarbowego wydanej na mocy ordynacji podatkowej. Bardzo istotny jest fakt, że tylko szczegółowo określone przez ustawodawcę rodzaje działalności mogą być opodatkowane w formie karty podatkowej [Fila, 2006, s. 28-30]. Rodzaje działalności, w przypadku których możliwe jest zastosowanie karty podatkowej, prezentuje tabela 2.

Tabela 2. Rodzaje usług uprawniających do zastosowania karty podatkowej oraz czynniki wpływające na wysokość podatku

Lp.	Rodzaj świadczonych usług	Czynniki wpływające na wysokość stawki karty podatkowej
1	2	3
1	Działalność usługowa i wytwórczo-usługowa	– liczba mieszkańców miejscowości, w której prowadzona jest działalność, – liczba zatrudnionych pracowników
2	Handel detaliczny żywnością, napojami, wyrobami tytoniowymi oraz kwiatami	– liczba mieszkańców miejscowości, w której prowadzona jest działalność, – liczba zatrudnionych pracowników
3	Handel detaliczny artykułami nieżywnościowymi	– liczba mieszkańców miejscowości, w której prowadzona jest działalność, – liczba zatrudnionych pracowników
4	Gastronomia	– liczba zatrudnionych pracowników

cd. tabeli 2

1	2	3
5	Usługi transportowe	– liczba mieszkańców miejscowości, w której prowadzona jest działalność
6	Usługi rozrywkowe	– liczba urzędzeń
7	Sprzedaż posiłków domowych w mieszkaniach	– liczba posiłków, – liczba mieszkańców miejscowości, w której prowadzona jest działalność
8	Wolne zawody – świadczenie usług w zakresie ochrony zdrowia ludzkiego	– liczba godzin przeznaczonych na wykonywanie zawodu miesięcznie
9	Wolne zawody – świadczenie usług weterynaryjnych	– liczba godzin przeznaczonych na wykonywanie zawodu miesięcznie
10	Opieka domowa nad dziećmi i osobami chorymi	– liczba godzin przeznaczonych na wykonywanie usług miesięcznie
11	Usługi edukacyjne w zakresie udzielania lekcji na godziny	– liczba godzin przeznaczonych na udzielanie lekcji miesięcznie
12	Usługi osób fizycznych, o których mowa w art. 23 ust. 1a ustawy, m.in.: o charakterze agrotechnicznym i przewozowym, na rzecz kół łowieckich, polegające na przewozie mleka do punktów skupu, przewozie uczniów do szkoły, sprzedaż piasku, żwiru, kamieni, glinki, usługi hotelarskie, usługi w zakresie wytwórczości ludowej i artystycznej itd.	– liczba mieszkańców miejscowości, w której prowadzona jest działalność

Źródło: Zwierzyńska [2015].

Zryczałtowany podatek dochodowy w formie karty podatkowej mogą płacić podatnicy, których działalność mieści się w jednej z 12 części tabeli. Przy każdym rodzaju działalności podana jest miesięczna kwota podatku. Kwota ta może być określona dokładnie lub też podana w zakresie od – do [Olesińska, 2009, s. 309]. Stawki karty podatkowej corocznie podlegają podwyższeniu w stopniu, który odpowiada wskaźnikowi wzrostu cen towarów oraz usług konsumpcyjnych w okresie obejmującym trzy pierwsze kwartały roku poprzedzającego rok podatkowy w relacji do tego samego okresu roku poprzedniego. Co roku minister finansów wydaje obwieszczenie, którym ustala nowe stawki karty podatkowej na dany rok [Markowski, 2015, s. 156-157]. Stawki karty podatkowej na 2016 r. zostały ustalone Obwieszczeniem Ministra Finansów z dnia 22 października 2015 r. [Obwieszczenie Ministra Finansów w sprawie stawek karty podatkowej].

Oprócz rodzaju działalności na wysokość podatku płaconego w formie karty podatkowej wpływ mają także: skala działalności (wyznaczana przeważnie przez liczbę zatrudnionych pracowników) oraz miejsce prowadzonej działalności (określane przez liczbę mieszkańców miejscowości, w której działalność jest wykonywana). Ogólna zasada wskazuje, że im bardziej dochodowa działalność, większa liczba pracowników oraz większe zaludnienie miejscowości, w której prowadzona jest działalność, tym wyższy podatek [Poszwa, 2007, s. 39].

Podatnik chcący zastosować kartę podatkową jako formę opodatkowania swoich dochodów musi złożyć w urzędzie skarbowym właściwym dla położenia przedsiębiorstwa wniosek (PIT-16). Złożenie wniosku musi nastąpić w terminie do 20 stycznia roku podatkowego. Rozpoczęcie stosowania karty podatkowej jest możliwe dopiero od momentu otrzymania pozytywnej decyzji urzędu skarbowego. Jeżeli po jej otrzymaniu podatnik jednak zrezygnuje z tej formy opodatkowania, może w ciągu 14 dni (od daty doręczenia decyzji) pisemnie zrzec się jej stosowania [Markowski, 2015, s. 157-158]. Decyzja podatnika o wyborze karty podatkowej nie jest „dożywotnia”. W przypadku chęci zmiany musi on zgłosić ten fakt w terminie do 20 stycznia roku podatkowego, w którym ma obowiązywać już nowa forma.

Konieczność złożenia wniosku oraz zgłoszenie w nim prowadzenia działalności uprawniającej do zastosowania karty podatkowej nie są jedynymi warunkami, które należy spełnić, aby móc opodatkować swoje dochody w tej formie. Do innych warunków zalicza się w szczególności: niekorzystanie przy prowadzeniu działalności z usług osób przez siebie niezatrudnionych na podstawie umowy o pracę, a także z usług innych zakładów oraz przedsiębiorstw (z wyjątkiem usług specjalistycznych), nieprowadzenie innej, poza wskazaną we wniosku, pozarolniczej działalności gospodarczej, nieprowadzenie przez małżonka podatnika działalności w tym samym zakresie, niewytwarzanie wyrobów opodatkowanych akcyzą oraz prowadzenie zgłoszonej we wniosku działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Podatnik stosujący kartę podatkową jest zobowiązany wpłacać należny podatek co miesiąc w terminie do 7. dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni, a za grudzień do 28 grudnia roku podatkowego. Ponadto w terminie do 31 stycznia roku następującego po roku podatkowym należy złożyć w urzędzie skarbowym deklarację roczną (PIT-16A), w której wykazuje się kwoty składek na ubezpieczenie zdrowotne, zarówno zapłaconych, jak i odliczonych od podatku w kolejnych miesiącach – wysokość odliczenia nie może przekroczyć 7,75% podstawy wymiaru składki [Szczypa, 2015, s. 57].

Stosujący kartę podatkową są zwolnieni z obowiązku prowadzenia ksiąg oraz składania zeznań i deklaracji podatkowych. Nie muszą ewidencjonować przychodów, kosztów ani ustalać wysokości dochodu. Nie mają także obowiązku wpłacać zaliczek na podatek dochodowy [Rosiński, 2010, s. 68].

Obowiązki ewidencyjne obowiązujące przy karcie podatkowej obejmują jedynie: wydawanie (na żądanie klienta) faktur stwierdzających sprzedaż wyrobów lub świadczenie usług oraz przechowywanie kopii tych faktur przez co najmniej 5 lat podatkowych, licząc od końca roku wystawienia faktury, prowadzenie ewidencji zatrudnienia wszystkich pracowników oraz przechowywanie jej w miejscu wykonywania działalności (ewentualnie w siedzibie firmy). Ponadto każda osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą (niezależnie od stosowanej formy opodatkowania dochodów) ma obowiązek prowadzić imienne karty przychodów swoich pracowników. Stosujący kartę podatkową nie są tutaj wyjątkiem [Szczypta, 2015, s. 61-62].

Jak każda forma opodatkowania karta podatkowa ma wady i zalety. Jako nadrzędne zalety wymienia się przede wszystkim: niewielkie obowiązki ewidencyjne oraz stałą stawkę podatkową, która ogranicza ryzyko związane z identyfikacją obowiązku podatkowego oraz ustaleniem wysokości zobowiązania. Wadą natomiast jest brak możliwości kwartalnego rozliczania podatku oraz opodatkowanie nawet w przypadku ponoszenia rzeczywistej straty [Ciupek i Famulska (red.), 2013, s. 87]. Konieczność zapłaty podatku nawet w sytuacji, gdy przedsiębiorstwo ponosi stratę, ma znaczenie zwłaszcza w początkowych etapach działalności, którym najczęściej towarzyszą koszty niewspółmiernie wysokie do osiąganych przychodów. Reasumując, można wysnuć wniosek, że opodatkowanie w formie karty podatkowej jest szczególnie korzystne dla przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność na niewielką skalę, ale jednocześnie uzyskują znaczne dochody [Bartosiewicz i Kubacki, 2010, s. 428-429].

3. Karta podatkowa jako źródło dochodów własnych gminy

Podejmując próbę oceny znaczenia wpływów z karty podatkowej w dochodach własnych gmin, należy zbadać, jak kształtowała się ich wysokość w ostatnich latach. Konieczne także wydaje się wskazanie, czy istnieje istotna zależność pomiędzy wysokością dochodów własnych i dochodów gmin ogółem a tych pochodzących z karty podatkowej. Analiza danych empirycznych obejmuje okres od 2005 do 2014 r. Tabela 3 przedstawia dochody własne gmin, dochody ogółem oraz dochody z karty podatkowej w latach 2005-2014.

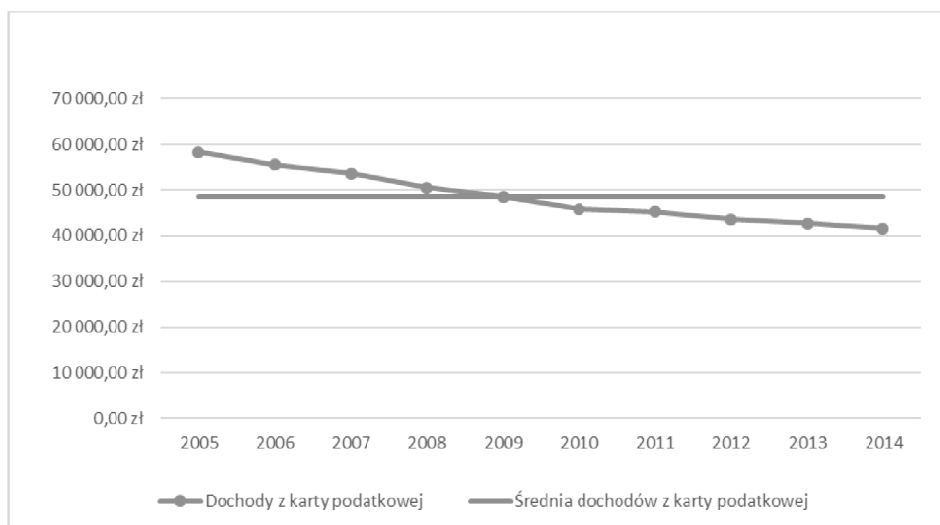
Tabela 3. Dochody ogółem, dochody własne gmin oraz dochody z karty podatkowej (w tys. PLN) w latach 2005-2014

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dochody ogółem	45 813 190,75	51 724 275,60	57 003 129,01	62 317 774,99	64 882 148,98	72 310 510,10	75 830 679,94	78 407 477,05	80 043 418,25	84 548 981,66
Dochody własne	22 300 459,90	24 507 971,50	28 219 039,50	30 694 745,70	30 021 854,40	32 264 383,80	34 489 930,40	36 522 940,00	38 545 968,60	41 710 722,90
Dochody z karty podatkowej	58 264,10	55 533,40	53 591,60	50 529,20	48 470,40	45 773,70	45 233,80	43 562,80	42 707,30	41 600,20
Udział dochodów z karty podatkowej w dochodach własnych	0,261	0,227	0,190	0,165	0,161	0,142	0,131	0,119	0,111	0,100
Udział dochodów z karty podatkowej w dochodach ogółem	0,127	0,107	0,094	0,081	0,075	0,063	0,060	0,056	0,053	0,049

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [www 1].

Z danych prezentowanych w tabeli 3 wynika, że wysokość dochodów gmin w badanym okresie zmieniała się w znacznym stopniu. Począwszy od 2005 r. zauważa się wzrost dochodów całkowitych i dochodów własnych. W 2005 r. dochody ogółem wyniosły prawie 46 mld PLN, natomiast własne ponad 22 mld PLN, podczas gdy w 2014 r. dochody ogółem wyniosły ponad 84,5 mld PLN, a dochody własne prawie 42 mld PLN. Odwrotną tendencję zaobserwować można w przypadku dochodów z karty podatkowej. W okresie pomiędzy 2005 a 2014 r. odnotowano spadek dochodów z tej kategorii o blisko 30%. W 2005 r. dochody z karty podatkowej stanowiły 0,26% dochodów własnych, natomiast w 2014 r. udział ten zmniejszył się o ponad połowę i wyniósł zaledwie 0,1%. Ponieważ dochody własne gmin w każdym badanym roku stanowiły ok. połowy dochodów ogółem, udział dochodów z karty podatkowej w dochodach ogółem jest o połowę mniejszy niż udział w dochodach własnych. Warto podkreślić, że całkowite dochody gmin z roku na rok rosły, a w 2014 r. zwiększyły się prawie dwukrotnie w porównaniu z rokiem bazowym. Natomiast udział dochodów z karty podatkowej w dochodach całkowitych zmniejszył się ponad dwukrotnie, stanowiąc zaledwie 0,049% w 2014 r.

Na podstawie danych można stwierdzić, iż w latach 2005-2008 dochody z karty podatkowej były wyższe niż średnia z badanego okresu i wyniosły od ok. 50,5 mln do 58 mln PLN, przy czym najwyższe dochody zostały uzyskane przez gminy w 2005 r., na początku badanego okresu. W 2009 r. dochody z karty podatkowej były równe średnim dochodom gmin z tego tytułu i wynosiły blisko 48,5 mln PLN. Od 2010-2014 r. zauważyć można spadek dochodów gmin z tytułu opodatkowania w formie karty podatkowej, które kształtowały się poniżej średniej i w 2014 r. wyniosły zaledwie 41,6 mln PLN.

Rys. 2. Dochody gmin z karty podatkowej na tle średniej w latach 2005-2014

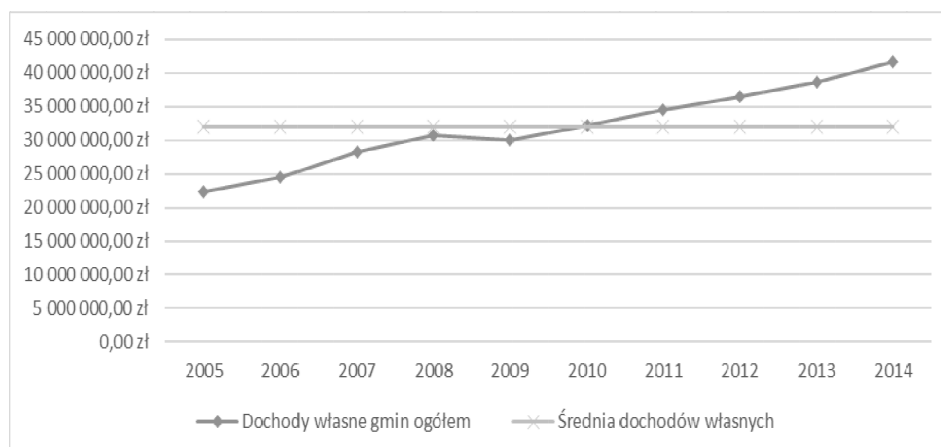
Źródło: Opracowanie własne na podstawie [www 1].

Z danych Ministerstwa Finansów wynika, że w 2005 r. z opodatkowania w formie karty podatkowej korzystało w kraju prawie 146 tys. małych przedsiębiorców. Tymczasem w 2014 r. w ten sposób rozliczało się ok. 107 tys. podatników. Okazuje się, że z roku na rok karta podatkowa staje się coraz mniej atrakcyjną formą opodatkowania dla małych przedsiębiorców [www 2].

Przyczyną spadku atrakcyjności, a co za tym idzie również dochodów gmin z karty podatkowej, może być zmniejszenie liczby małych zakładów rzemieślniczych (zanikanie popularnych jeszcze kilkanaście lat temu zawodów), niespełnianie przez podatników warunków umożliwiających jej zastosowanie oraz wybór innej, bardziej korzystnej formy opodatkowania prowadzonej przez osoby fizyczne działalności, np.: ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, podatku liniowego, czy też po prostu opodatkowania na zasadach ogólnych. Wśród przyczyn spadku „popularności” nie sposób nie wspomnieć także o rosnących z roku na rok stawkach karty podatkowej [Siudaj, 2014].

Dochody własne gmin w latach 2005-2014 na tle średniej prezentuje rys. 3.

Od 2005 r. zauważyć można stopniowy wzrost dochodów własnych gmin, które do 2009 r. kształtowały się poniżej średniej. W 2010 r. nastąpiło zrównanie dochodów własnych ze średnią, która wyniosła blisko 32 mld PLN. Od 2011 r. dochody własne przewyższyły średnią i pod koniec badanego okresu wyniosły ponad 40 mld PLN.

Rys. 3. Dochody własne gmin na tle średniej w latach 2005-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [www 1].

Aby dokonać oceny znaczenia dochodów z karty podatkowej w dochodach własnych gmin, istotne wydaje się ukazanie zmian ich udziału w dochodach własnych. Udział dochodów podatkowych w dochodach własnych gmin został zaprezentowany w tabeli 4.

Tabela 4. Udział dochodów podatkowych w dochodach własnych gmin w latach 2005-2014

Udział (%)/lata	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	ZMIANA 2014/2005
podatek rolny	4,26	3,25	3,24	3,92	4,05	3,02	3,03	4,15	4,24	3,90	0,92
nieruchomości	31,37	29,66	26,92	26,12	28,27	28,08	28,33	29,04	29,34	28,37	0,90
podatek leśny	0,61	0,61	0,55	0,56	0,60	0,51	0,54	0,61	0,58	0,50	0,82
podatek od środków transportowych	1,73	1,74	1,73	1,68	1,77	1,74	1,73	1,71	1,66	1,60	0,93
podatek od spadków i darowizn	0,36	0,38	0,40	0,40	0,40	0,37	0,35	0,35	0,29	0,27	0,74
podatek od czynności cywilnoprawnych	1,97	2,32	3,23	2,98	2,35	2,45	2,21	1,88	1,84	1,96	0,99
karta podatkowa	0,26	0,23	0,19	0,16	0,16	0,14	0,13	0,12	0,11	0,10	0,38

Źródło: Opracowanie własne na podstawie [www 1].

Na podstawie danych zawartych w tabeli 4 można stwierdzić, że udział wszystkich dochodów podatkowych w dochodach własnych zmniejszył się w 2014 r. w stosunku do roku bazowego. Najmniejszą zmianę odnotowano w przypadku podatku od czynności cywilnoprawnych, która wyniosła zaledwie 0,01%. W przypadku podatku od nieruchomości, podatku od środków transportowych oraz podatku rolnego spadek oscylował w granicach od 7 do 10%. Można zatem stwierdzić, że wpływy z tych podatków rosły wprost

proporcjonalnie do dochodów własnych. Największy spadek udziału dochodów podatkowych odnotowano w przypadku karty podatkowej. Wyniósł on ponad 60% w porównaniu do roku bazowego. W związku z tym po raz kolejny potwierdzony zostaje wniosek, że wpływy z karty podatkowej z roku na rok maleją i obecnie mają marginalny udział w dochodach własnych.

Analizując dochody budżetu gmin, na przestrzeni lat można zaobserwować ich stopniowy wzrost. W przypadku dochodów z karty podatkowej zauważa się natomiast odwrotną tendencję. Pomimo wzrostu dochodów własnych, dochody z tytułu opodatkowania kartą podatkową maleją. Z badań wynika, że poziom dochodów własnych gmin nie jest znacząco uzależniony od wielkości dochodów z tytułu karty podatkowej.

Podsumowanie

Gminie przypisuje się wiele zadań o charakterze lokalnym, których realizacja jest uwarunkowana pozyskiwaniem środków pieniężnych z określonych ustawowo źródeł. Wśród dochodów kluczowe znaczenie mają dochody własne, a spośród nich dochody podatkowe. Jednym ze źródeł dochodów własnych są wpływy pochodzące z podatku opłacanego w formie karty podatkowej, stanowiącej jedną ze zryczałtowanych form opodatkowania dochodów przedsiębiorstw osób fizycznych. Porównując wpływy z tego tytułu oraz ich udział w dochodach całkowitych i dochodach własnych gmin w ciągu ostatnich 10 lat można dojść do wniosku, że zarówno w pierwszym, jak i drugim przypadku nastąpił znaczny spadek. Na podkreślenie zasługuje również fakt, że pomimo spadku dochodów z karty podatkowej dochody gmin ogółem rosły systematycznie w ciągu badanego okresu. Ten stan rzeczy spowodowany jest wzrostem innych dochodów podatkowych, w tym m.in. z podatku od nieruchomości stanowiącego ok. 30% dochodów własnych. Oznacza to, że spadek dochodów z karty podatkowej nie przyczynił się do zmniejszenia dochodów własnych gmin, a wręcz można stwierdzić, że ma on marginalne znaczenie w strukturze dochodów podatkowych stanowiących składową dochodów własnych.

Literatura

- Bartosiewicz A., Kubacki R. (2010), *Leksykon „RYCZAŁTU” 2010*, Unimex Oficyna Wydawnicza, Wrocław.
- Ciupek B., Famulska T. (red.) (2013), *Strategie podatkowe przedsiębiorstw*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Katowice.

- Fila M. (2006), *Karta podatkowa w 2006 roku*, Difin, Warszawa.
- Kotlińska J. (2009), *Dochody własne jednostek samorządu terytorialnego w Polsce*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny”, r. LXXI, z. 3.
- Markowski W. (2015), *ABC small business'u*, Wydawnictwo Marcus s.c., Łódź.
- Mikołajczyk D. (2012), *Finansowanie i realizacja wybranych zadań własnych miasta i gminy Kłodawa w latach 2006-2010*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Oeconomica”, nr 270.
- Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 22 października 2015 r. w sprawie stawek karty podatkowej, kwoty, do której można wykonywać świadczenia przy prowadzeniu niektórych usług z wyjątkiem świadczeń dla ludności oraz kwartalnych stawek ryczałtu od przychodów proboszczów i wikariuszy, obowiązujących w 2016 r., „Monitor Polski” 2015, poz. 1120.
- Olesińska A. (2009), *Polskie prawo podatkowe – zarys systemu*, Wydawnictwo Dom Organizatora, Toruń.
- Owsiak S. (2013), *Finanse publiczne – teoria i praktyka*, WN PWN, Warszawa.
- Poszwa M. (2007), *Zarządzanie podatkami w małej i średniej firmie*, C.H. Beck, Warszawa.
- Rosiński R. (2010), *Polski system podatkowy. Poszukiwanie optymalnych rozwiązań*, Difin, Warszawa.
- Siudaj M. (2014), *Karta podatkowa coraz mniej popularna*, „Tax Care” z 9 listopada.
- Szczodrowski G. (2007), *Polski system podatkowy*, WN PWN, Warszawa.
- Szczypa P. (2015), *Indywidualna działalność gospodarcza (samozatrudnienie). Uproszczone formy ewidencji*, CeDeWu, Warszawa.
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Dz.U. 1990, nr 16, poz. 95 z późn. zm.
- Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne. Dz.U. 1998, nr 144, poz. 930 z późn. zm.
- Walczak M., Kowalczyk M. (2010), *Rachunkowość i budżetowanie w zarządzaniu finansami gminy*, Difin, Warszawa.
- Zwierzyńska A. (2015), *Funkcjonowanie uproszczonych form opodatkowania dochodów przedsiębiorstw osób fizycznych w latach 2004-2013*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 864, Szczecin.
- [www 1] <http://www.stat.gov.pl> (dostęp: 10.02.2016).
- [www 2] <http://www.finanse.mf.gov.pl> (dostęp: 10.02.2016).

**IMPORTANCE OF PERSONAL INCOME TAX REVENUES
(SELF-EMPLOYMENT) IN THE LOCAL GOVERNMENT BUDGET
IN THE YEARS 2005-2014**

Summary: The article presents the importance of municipality income to implement its tasks. It approximated the essence of personal income tax as a flat-rate form of taxation. In addition, the article presents how local budget revenues and personal income tax (self-employment) developed during the years 2005-2014. In the period considered, the researchers attempted to analyze and evaluate the impact of the revenue from the personal income tax (self-employment) on municipal revenues. The article also presents the structure of own revenues in order to illustrate the marginal significance of the proceeds of the flat-rate form of taxation against other income tax municipality.

Keywords: municipality, municipality own revenues, personal income tax.